

УДК 159.9

Застело А.О.¹, Іванченко В.І.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. СН-110м НУ «Запорізька політехніка»

**ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН ОСОБИСТОСТІ
ЗІ СХИЛЬНІСТЮ ДО АДДИКЦІЇ**

Адиктивна поведінка в міжособистісних взаєминах створюється в першу чергу під впливом навколишнього середовища (близькі, навчальний

заклад, група ровесників) конкретної особистості, хоча не слід виключати з лінії і генетичну схильність а також соціальні процеси.

Важливу роль представляє характер взаємодії, Соціально-психологічна зрілість групи і здатність людини нести відповідальність за своє життя. Відштовхуючись від цього, у осіб юнацького віку утворюються установки, які встановлюють розвиток і формування деструктивних циклічних патернів поведінки, що пояснює руйнування організму людини і деградацію індивіда.

Аддиктивна установка є персональним випадком соціальної установки (аттитюда) і співвідноситься з феноменом установки.

Безперечно, установка це неповторна сукупність і особливе співвідношення активності різних елементів і процесів психіки, спрямований на результат індивідом необхідного результату. І як тільки потрібним результатом для індивідуума стає задоволення як самоціль, його установка перетворюється в аддиктивну. Крім цього, це висока готовність індивідуума до якогось впливу в залежності від ситуації, таким чином як в определённой ситуації буде реалізуватися саме ця дія переважно перед іншим з можливих. Наявність установок селективно спрямовує поведінку індивідуума.

Присутність аддиктивної установки, внаслідок цього, виражається в свержцінних чуттєвих взаємовідносинах до об'єкта аддикції, при цьому наочно сформульований метод оптимального опису аддикції, що обумовлює віру в ідею про свою могутність також могутність предмета конструкції, але крім того зменшується вміння робити оцінку правильно негативні результати аддиктивної дії і впливу аддиктивної оточення [4].

Аддиктивної особистості властива гедоністична установка в житті, в такому випадку є бажання до негайного отримання насолоди у будь-яку ціну [1].

Заради отримання нових задовольень у всь великих дозах задоволення ці люди готові відправитися і фактично йдуть на все без винятку, тихо переступаючи через найбільш дороге для себе [1].

Аддикти намагаються здійснити власне бажання до інтимності штучним способом, на свідомому рівні вони використовують для самозахисту механізм, який виступає в психологічній літературі терміном «мислення за бажанням». Він полягає в тому, що індивід, незважаючи на логіку причинності і наслідків явищ, що відбуваються, приймає за дійсність те, що належить до його бажанням, сутність мислення при цьому, в свою чергу, підпорядковане емоціям. У взаємозв'язку з цим досить важко переконати людину з аддиктивних поведінкою в негативні наслідки.

У аддиктивної особистості відзначається факт «спраги гострих відчуттів» [5], що характеризується спонуканням до ризику, визначеним досвідом подолання небезпеки.

Індивід не знаходить задоволення почуття «голоду» в реальному житті і намагається зняти дискомфортність і незадоволеність. Він намагається досягти підвищеного рівня сенсорної стимуляції (віддає пріоритет інтенсивним впливам, голосного звуку, різких запахів, яскравим зображенням), визнання неординарними його вчинків (в тому числі сексуальних), заповнювання часу подіями.

Разом з тим об'єктивно і суб'єктивно погана переносимість труднощів повсякденного життя, постійні докори в непристосованості з боку близьких і оточуючих формують у адиктивних особистостей прихований «комплекс неповноцінності» [6]. Вони страждають від того, що відрізняються від інших, від того, що не здатні «жити як люди». Однак такий тимчасово виникає «комплекс неповноцінності» обертається гіперкомпенсаторною реакцією. Поява відчуття переваги над оточуючими виконує захисну психологічну функцію, сприяючи підтримці самоповаги в несприятливих мікросоціальних умовах – умовах конфронтації особистості з родиною чи колективом. Почуття переваги ґрунтується на порівнянні «сірого обивательського болота», в якому знаходяться всі навколишні, і «справжньої, вільної від зобов'язань життя» адиктивної людини.

З огляду на тиск на таких людей з боку соціуму досить інтенсивний, адиктивним особистостям доводиться підлаштовуватися під норми суспільства, грати роль «свого серед чужих». Внаслідок цього вони навчаються формально виконувати соціальні ролі, нав'язані їм суспільством (зразкового сина, чемного співрозмовника, добропорядного колеги). Зовнішня соціабельність, легкість налагодження контактів супроводжується маніпулятивною поведінкою і поверховістю емоційних зв'язків. Така людина боїться стійких і тривалих емоційних контактів внаслідок швидкої втрати інтересу до однієї і тієї ж людини або виду діяльності і побоювання відповідальності за будь-яку справу. Вони бояться відповідальності, яка може лягти на їхні плечі в процесі лікування і реабілітації.

Прагнення говорити неправду, обманювати оточуючих, а також звинувачувати інших у власних помилках і промахах впливає зі структури адиктивної особистості, яка намагається приховати від оточуючих власний «комплекс неповноцінності», обумовлений невмінням жити відповідно до засадами і загальноприйнятими нормами [3].

Вживання алкоголю і зловживання ним, а також тютюном або наркотичними речовинами можна розглядати як поєднане втеча – «в тіло» (пошук нових відчуттів), «в контакти» і «в фантазії».

Таким чином, з огляду на все вищесказане, можна сказати, що для досягнення успішної діяльності у адиктивної аудиторії необхідно всебічно досліджувати і проаналізувати мотиви, які спонукають людину до вживання,

з'ясувати його потреби, інтереси, установки і схильності, сукупність яких значно впливає на результат лікування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акопов, А.Ю. Свобода от зависимости. Социальные болезни личности / А.Ю. Акопов. – СПб. : Речь, 2008 . – 224 с.
2. Берн Э. Секс в человеческой любви / Э. Берн. – М., 1990
3. Вологодина П.Е. Исследование склонности к отклоняющемуся поведению / П.Е. Вологодина // ЦНС «Интерактив плюс». – Чебоксары, 2018. – С. 100-102.
4. Змановская Е.В. Девиантология (психология отклоняющегося поведения) / Е.В. Змановская. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 288 с.
5. Карпан К.Н. Методическое пособие "Аддикция и особенности зависимой личности" / К.Н. Карпан. – Москва: Б.Ц., 2015. – 43с.
6. Файзуллин, Р.Ш. Психологические особенности аддиктивной личности / Р.Ш. Файзуллин // Молодой ученый. – 2018. – № 43 (229). – С. 289-292.